

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

30. rujna 2020. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Direktiva 2008/115/EZ –
Vraćanje državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom – Roditelj punoljetnog djeteta koje boluje
od teške bolesti – Odluka o vraćanju – Sudski postupak – *Ex lege* suspenzivan učinak –
Sigurnosni uvjeti prije vraćanja – Osnovne potrebe – Članci 7., 19. i 47. Povelje Europske unije o
temeljnim pravima”

U predmetu C-402/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio cour du travail
de Liège (Viši radni sud u Liègeu, Belgija), odlukom od 17. svibnja 2019., koju je Sud zaprimio
24. svibnja 2019., u postupku

LM

protiv

Centre public d'action sociale de Seraing,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: J.-C. Bonichot, predsjednik vijeća, M. Safjan, L. Bay Larsen (izvjestitelj), C. Toader i
N. Jääskinen, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Pikamäe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za belgijsku vladu, P. Cottin, M. Jacobs i C. Pochet, u svojstvu agenata,
- za nizozemsku vladu, K. Bulterman i J. M. Hoogveld, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, C. Cattabriga i A. Azema, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 4. ožujka 2020.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 5. i 13. Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL 2008., L 348, str. 98.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 188.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe LM, državljanina treće zemlje, i centre public d'action sociale de Seraing (Javni centar za socijalnu pomoć u Seraingu, Belgija) (u daljnjem tekstu: CPAS) u vezi s odlukama tog tijela kojima se osobi LM ukida pravo na socijalnu pomoć.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člankom 3. Direktive 2008/115 propisuje se:
„U smislu ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:
[...]
3. ‚vraćanje’ znači postupak vraćanja državljanina treće zemlje – bilo kao dobrovoljno prihvaćanje obveze na povratak ili prisilno – u:
– njegovu ili njezinu državu podrijetla, ili
– državu tranzita u skladu sa sporazumima Zajednice ili bilateralnim sporazumima o ponovnom primitku ili drugim sporazumima; ili
– drugu treću zemlju u koju se konkretni državljanin treće zemlje dobrovoljno odluči vratiti i u kojoj će on ili ona biti prihvaćeni;
4. ‚odluka o vraćanju’ znači upravna ili sudska odluka ili akt u kojem se navodi ili određuje da je boravak državljanina treće zemlje nezakonit i kojom se određuje ili utvrđuje obveza vraćanja;
5. ‚udaljavanje’ znači izvršenje obveze vraćanja, posebno fizički prijevoz iz države članice.”
- 4 Člankom 5. te direktive propisuje se:
„Države članice prilikom provedbe ove Direktive uzimaju u obzir:
[...]
(c) zdravstveno stanje konkretnog državljanina treće zemlje
te poštuju načelo *non refoulement*.”
- 5 Člankom 8. stavkom 3. navedene direktive propisuje se:
„Države članice mogu donijeti posebne upravne ili sudske odluke ili akte u kojima se nalaže udaljavanje.”

- 6 Stavkom 1. članka 9. iste direktive, naslovljenog „Odgoda udaljavanja”, propisuje se:

„Države članice odgađaju udaljavanje:

- (a) ako bi to kršilo načelo *non refoulement* ili
- (b) za vrijeme trajanja suspenzivnog učinka odobrenog u skladu s člankom 13. stavkom 2.”

- 7 Člankom 13. stavcima 1. i 2. Direktive 2008/115 propisuje se:

„1. Konkretni državljani treće zemlje ima pravo na učinkovit pravni lijek žalbe ili preispitivanja odluke u vezi povratka, kako je navedeno u članku 12. stavku 1., pred nadležnim sudskim ili upravnim tijelom ili nadležnim tijelom koje je sastavljeno od članova koji su nepristrani i nezavisni.

2. Tijelo iz stavka 1. ima ovlaštenje preispitati odluke u vezi s povratkom, kako je navedeno u članku 12. stavku 1., uključujući mogućnosti privremene suspenzije [njihova] izvršenja, osim ako je privremena suspenzija već u tijeku prema nacionalnom zakonodavstvu.”

- 8 Članak 14. stavak 1. te direktive glasi kako slijedi:

„Države članice, osim u slučajevima iz članaka 16. i 17., osiguravaju da se sljedeća načela uzimaju u obzir u najvećoj mogućoj mjeri u pogledu državljana trećih zemalja tijekom razdoblja određenog za dobrovoljni odlazak u skladu s člankom 7. te tijekom vremena za koje je udaljavanje odgođeno u skladu s člankom 9.:

- (a) jedinstvo obitelji s članovima obitelji koji se nalaze na njihovom državnom području
- (b) da je osigurana hitna zdravstvena zaštita i osnovno liječenje;
- (c) maloljetnicima se osigurava pristup osnovnom obrazovnom sustavu, ovisno u duljini trajanja njihovog boravka;
- (d) uzimaju se u obzir posebne potrebe ranjivih osoba.”

Belgijsko pravo

- 9 Člankom 57. stavkom 2. loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'action sociale (Organski zakon od 8. srpnja 1976. o javnim centrima za socijalnu skrb), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku, propisuje se:

„Odstupanjem od drugih odredaba ovog zakona, zadaća javnih centra za socijalnu skrb isključivo je:

- 1° pružanje hitne medicinske pomoći strancu koji nezakonito boravi u Kraljevini;

[...]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 10 Osoba LM 20. kolovoza 2012., u svoje ime i u ime R, svoje tada maloljetne kćeri, podnijela je zahtjeve za dozvolu boravka iz zdravstvenih razloga zbog toga što R boluje od nekoliko teških bolesti.

- 11 Ti zahtjevi proglašeni su dopuštenima 6. ožujka 2013. te je na temelju toga osoba LM ostvarila pravo na socijalnu pomoć na teret CPAS-a.
- 12 Nadležno tijelo zatim je donijelo tri odluke o odbijanju zahtjevâ za dozvolu boravka koje je podnijela osoba LM, ali ih je zatim povuklo. Četvrta odluka o odbijanju tih zahtjeva donesena je 8. veljače 2016. Toj je odluci priložen nalog za napuštanje belgijskog državnog područja.
- 13 Osoba LM 25. ožujka 2016. Conseilu du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima, Belgija) podnijela je tužbu za poništenje i suspenziju protiv navedene odluke o odbijanju njezinih zahtjeva i naloga za napuštanje državnog područja.
- 14 CPAS je osobi LM ukinuo socijalnu pomoć s učinkom od 26. ožujka 2016., odnosno od datuma isteka roka za dobrovoljni odlazak koji joj je dodijeljen u nalogu za napuštanje belgijskog državnog područja. S druge strane, CPAS je osobi LM odobrio hitnu medicinsku pomoć s učinkom od 22. ožujka 2016.
- 15 Osoba LM podnijela je zahtjev za privremenu pravnu zaštitu tribunalu du travail de Liège (Radni sud u Liègeu, Belgija) te joj je pravo na socijalnu pomoć ponovno odobreno.
- 16 Dvjesto odlukama od 16. svibnja 2017. CPAS je osobi LM ponovno ukinuo socijalnu pomoć s učinkom od 11. travnja 2017. jer je njezina kći na taj dan postala punoljetna.
- 17 Osoba LM protiv tih CPAS-ovih odluka podnijela je tužbu tribunalu du travail de Liège (Radni sud u Liègeu). Taj je sud u presudi od 16. travnja 2018. smatrao da je ukidanje socijalne pomoći zakonski utemeljeno od dana kad je R postala punoljetna.
- 18 Osoba LM podnijela je 22. svibnja 2018. žalbu protiv te presude couru du travail de Liège (Viši radni sud u Liègeu, Belgija).
- 19 Taj sud utvrđuje da predvidljivo pogoršanje zdravstvenog stanja osobe R u slučaju njezina povratka u zemlju podrijetla, čini se, u svakom pogledu odgovara pragu težine koji se zahtijeva kako bi se smatralo da bi je se udaljavanjem izložilo nečovječnom ili ponižavajućem postupanju. Usto ističe da je, s obzirom na zdravstveno stanje osobe R, očeva prisutnost uz nju jednako nužna kao kad je bila maloljetna.
- 20 U tim je okolnostima cour du travail de Liège (Viši radni sud u Liègeu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li članak 57. [stavak] 2. [podstavak] 1. točka 1. belgijskog Organskog zakona od 8. srpnja 1976. o javnim centrima za socijalnu skrb protivan člancima 5. i 13. Direktive 2008/115, u vezi s člankom 19. [stavkom] 2. i člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, kao i člankom 14. [stavkom] 1. [točkom] (b) te direktive te člancima 7. i 12. Povelje [...] o temeljnim pravima, kako ih je Sud protumačio u presudi [od 18. prosinca 2014., Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453)]:

- kao prvo, jer dovodi do toga da se strancu državljaninu treće države koji nezakonito boravi na državnom području države članice uskrati preuzimanje brige o svojim osnovnim potrebama, koliko god je to moguće, dok je u tijeku tužba za poništenje i suspenziju koju je, u svoje ime i u svojstvu zastupnika svojeg djeteta koje je tada još bilo maloljetno, podnio protiv odluke kojom im se nalaže da napuste državno područje države članice,
- iako, kao drugo, s jedne strane, navedeno dijete koje je danas punoljetno boluje od teške bolesti i izvršenje te odluke moglo bi ga izložiti ozbiljnoj opasnosti od naglog i nepovratnog pogoršanja njegova zdravstvenog stanja i iako, s druge strane, prisutnost tog roditelja uz svoje punoljetno

dijete medicinski stručnjaci smatraju neophodnim zbog djetetove ranjivosti koja proizlazi iz njegova zdravstvenog stanja (anemija srpastih stanica s recidivnim krizama i potreba za kirurškim zahvatom kako bi se izbjegla paraliza)?”

Prethodno pitanje

Dopuštenost

- 21 Belgijska vlada tvrdi da je zahtjev za prethodnu odluku nedopušten u dijelu u kojem se odnosi na usklađenost pravila belgijskog prava s različitim odredbama Direktive 2008/115 i Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), s obzirom na to da, prema njezinu mišljenju, ne postoji nikakva poveznica između situacije osobe LM i prava Unije.
- 22 Ta vlada tako smatra da osoba LM nema pravo na socijalnu pomoć. Naime, na nju se ne odnosi udaljavanje niti se nalazi u jednoj od situacija predviđenih člankom 14. te direktive, s obzirom na to da je, s jedne strane, rok za dobrovoljni odlazak koji joj je dodijeljen istekao i, s druge strane, nije u razdoblju tijekom kojeg je udaljavanje odgođeno.
- 23 Usto, osoba LM ne boluje od teške bolesti te njezino moguće udaljavanje ne može predstavljati povredu članka 5. navedene direktive u vezi s člankom 19. stavkom 2. Povelje. Stoga njezina situacija nije usporediva s onom o kojoj je riječ u predmetu koji je doveo do presude od 18. prosinca 2014., Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453).
- 24 U tom pogledu treba podsjetiti na to da se sustav suradnje koji je ustanovljen člankom 267. UFEU-a zasniva na jasnom razgraničenju funkcija između nacionalnih sudova i Suda. U okviru postupka koji je uveden tim člankom, odredbe unutarnjeg prava tumače sudovi država članica, a ne Sud, te Sud nema nadležnost za odlučivanje o usklađenosti normi unutarnjeg prava s odredbama prava Unije. Nasuprot tomu, Sud je nadležan pružiti nacionalnom sudu sve odgovarajuće elemente tumačenja prava Unije koji mu omogućuju ocjenu usklađenosti normi unutarnjeg prava s propisima Unije (vidjeti u tom smislu presude od 17. prosinca 1981., Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten, 272/80, EU:C:1981:312, t. 9. i od 30. travnja 2020., CTT – Correios de Portugal, C-661/18, EU:C:2020:335, t. 28.).
- 25 Stoga, iako je točno da se u tekstu prethodnog pitanja koje je postavio sud koji je uputio zahtjev poziva Sud da odluči o usklađenosti odredbe unutarnjeg prava s pravom Unije, ništa ne sprečava Sud da sudu koji je uputio zahtjev dade koristan odgovor pružajući mu odgovarajuće elemente tumačenja prava Unije koji mu omogućuju ocjenu usklađenosti unutarnjeg prava s pravom Unije. Dakle, ako se to pitanje odnosi na tumačenje prava Unije, Sud u načelu mora donijeti odluku (vidjeti u tom smislu presudu od 30. travnja 2020., CTT – Correios de Portugal, C-661/18, EU:C:2020:335, t. 29. i navedenu sudsku praksu).
- 26 Osim toga, valja utvrditi da se postavljenim pitanjem želi osobito utvrditi primjenjuje li se članak 14. Direktive 2008/115 na državljanina treće države poput tužitelja iz glavnog postupka, iako ne boluje od teške bolesti. Stoga je ocjena argumentacije koju je iznijela belgijska vlada, prema kojoj situacija osobe LM nema nikakvu poveznicu s pravom Unije, neodvojivo povezana s odgovorom koji valja dati na postavljeno pitanje i stoga ne može uzrokovati njegovu nedopuštenost (vidjeti po analogiji presude od 17. siječnja 2019., KPMG Baltics, C-639/17, EU:C:2019:31, t. 11. i od 3. prosinca 2019., Iccrea Banca, C-414/18, EU:C:2019:1036, t. 30.).
- 27 Iz toga slijedi da je postavljeno pitanje dopušteno.

Meritum

- 28 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita trebaju li se članci 5., 13. i 14. Direktive 2008/115, u vezi s člankom 7., člankom 19. stavkom 2. i člancima 21. i 47. Povelje, tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo koje ne predviđa, u mjeri u kojoj je to to moguće, preuzimanje brige o osnovnim potrebama državljanina treće zemlje kada:
- je on podnio žalbu protiv odluke o vraćanju koja je protiv njega donesena;
 - punoljetno dijete tog državljanina treće zemlje boluje od teške bolesti;
 - je prisutnost navedenog državljanina treće zemlje uz to punoljetno dijete nužna i
 - je podnesena žalba protiv odluke o vraćanju za račun punoljetnog djeteta protiv kojeg je ta odluka donesena, a čije bi izvršenje moglo izložiti to dijete ozbiljnoj opasnosti od naglog i nepovratnog pogoršanja njegova zdravstvenog stanja.
- 29 Članak 14. Direktive 2008/115 predviđa određene sigurnosne uvjete prije vraćanja, osobito tijekom razdoblja u kojem je udaljavanje odgođeno sukladno članku 9. te direktive (presuda od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 55.).
- 30 Iako iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da belgijska tijela nisu formalno odlučila odgoditi udaljavanje tužitelja iz glavnog postupka, iz sudske prakse Suda proizlazi da obveza odgode udaljavanja propisana člankom 9. stavkom 1. točkom (b) te direktive obuhvaća sve slučajeve u kojima je država članica dužna suspendirati izvršenje odluke o vraćanju nakon što je protiv nje podnesena žalba (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 57.).
- 31 Iz toga slijedi da se sigurnosni uvjeti prije vraćanja navedeni u članku 14. Direktive 2008/115 moraju osigurati u situacijama u kojima je država članica o kojoj je riječ dužna omogućiti državljaninu treće zemlje pravno sredstvo koje ima *ex lege* suspendivan učinak protiv odluke o vraćanju koja je protiv njega donesena (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 53. i 58.).
- 32 Stoga, kako bi se odgovorilo na postavljeno pitanje, valja utvrditi ima li otac teško bolesnog djeteta čija je prisutnost uz njega tom punoljetnom djetetu nužna, u situaciji poput one u glavnom postupku, pravo na takvo pravno sredstvo sa suspendivnim učinkom.
- 33 U tom pogledu valja podsjetiti na to da na temelju članka 13. stavaka 1. i 2. Direktive 2008/115 državljanin treće zemlje mora imati pravo na učinkovit pravni lijek protiv odluke o vraćanju koja se na njega odnosi, ali da taj pravni lijek ne mora nužno imati suspendivan učinak (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 43. i 44.).
- 34 Međutim, obilježja tog pravnog lijeka treba utvrditi u skladu s člankom 47. Povelje, prema kojem svatko komu su povrijeđena prava i slobode zajamčene pravom Unije ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima navedenim člankom i načelom *non refoulement*, koje je zajamčeno, među ostalim, člankom 19. stavkom 2. Povelje i člankom 5. Direktive 2008/115 (vidjeti u tom smislu presude od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 45. i 46. i od 19. lipnja 2018., Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, t. 52. i 53.).
- 35 Sud je iz prethodnih razmatranja zaključio da pravni lijek podnesen protiv odluke o vraćanju, kako bi se u odnosu na predmetnog državljanina treće zemlje osiguralo poštovanje zahtjeva koji proizlaze iz načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja i članka 47. Povelje, mora imati *ex lege* suspendivan

učinak, s obzirom na to da se tom odlukom tog državljanina može, među ostalim, izložiti stvarnoj opasnosti da će biti izložen postupanjima koja su protivna članku 19. stavku 2. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 19. lipnja 2018., Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, t. 56.).

- 36 Konkretno, to je slučaj kada izvršenje odluke o vraćanju može izložiti državljanina treće zemlje ozbiljnoj opasnosti od naglog i nepovratnog pogoršanja njegova zdravstvenog stanja (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 53.).
- 37 Suprotno tomu, valja utvrditi da roditelj takvog državljanina treće zemlje nije samo zbog tog statusa izravno izložen opasnosti od postupanja koja su protivna članku 19. stavku 2. Povelje u slučaju izvršenja odluke o vraćanju.
- 38 Međutim, važno je naglasiti da obveza da se u određenim slučajevima državljaninu treće zemlje koji boluje od teške bolesti osigura pravo na pravni lijek s *ex lege* suspenzivnim učinkom protiv odluke o vraćanju koja je protiv njega donesena u konačnici ima za cilj zajamčiti da ta odluka neće biti izvršena prije nego što nadležno tijelo razmotri argumentaciju na koju se poziva u prilog tom pravnom lijeku, s obzirom na to da bi to izvršenje podrazumijevalo povratak navedenog državljanina u treću zemlju u kojoj za njega postoji opasnost od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 49. i 50.).
- 39 Prema tome, ta obveza ima za cilj omogućiti osobi o kojoj je riječ da privremeno ostane na području države članice koja je protiv nje donijela odluku o vraćanju.
- 40 Međutim, ako ta osoba zbog svojeg zdravstvenog stanja u potpunosti ovisi o roditelju čija je prisutnost uz nju nužna, izvršenje odluke o vraćanju koja je donesena u pogledu tog roditelja, s obzirom na to da bi podrazumijevala njegov neposredan odlazak u treću zemlju, mogla bi stvarno spriječiti navedenu osobu da privremeno ostane na području te države članice.
- 41 Stoga postoji opasnost da se navedeno dijete u praksi liši zaštite na koju ima pravo na temelju članka 5. i 13. Direktive 2008/115, u vezi s člankom 19. stavkom 2. i člankom 47. Povelje, ako se odobri izvršenje takve odluke o vraćanju prije nego što nadležno tijelo razmotri argumentaciju koja se odnosi na situaciju tog djeteta. Dakle, kako bi se zajamčila učinkovitost te zaštite, na temelju tih odredaba roditelj tog djeteta mora imati pravo na pravni lijek s *ex lege* suspenzivnim učinkom protiv odluke o vraćanju koja je protiv njega donesena.
- 42 Okolnost da je dijete na dan donošenja odluke o vraćanju koja se odnosi na njegova roditelja bilo punoljetno ili da je postalo punoljetno tijekom postupka u tom pogledu nije relevantna ako je utvrđeno da je, neovisno o činjenici da je to dijete punoljetno, ono i dalje ovisno o roditelju.
- 43 Usto, budući da belgijska vlada tvrdi da pravni lijek s *ex lege* suspenzivnim učinkom u svakom slučaju treba zajamčiti samo protiv odluke o udaljavanju, a ne i protiv odluke o vraćanju, valja pojasniti da sudska zaštita koja se jamči državljaninu treće zemlje protiv kojeg je donesena odluka o vraćanju, a čije bi ga izvršenje moglo izložiti stvarnoj opasnosti od postupanja protivnih članku 19. stavku 2. Povelje, ne bi bila dovoljna ako taj državljanin treće zemlje ne bi raspolagao takvim suspenzivnim pravnim lijekom protiv te odluke od trenutka kada je o njoj obaviješten.
- 44 Naime, s jedne strane, iz članka 3. stavaka 3. do 5. Direktive 2008/115 proizlazi da odluka o vraćanju po definiciji određuje ili utvrđuje obvezu vraćanja u treću zemlju državljaninu treće zemlje na kojeg se odnosi, dok pojam „udaljavanje” znači fizički prijevoz tog državljanina treće zemlje iz predmetne države članice.
- 45 Stoga, čak i u državi članici u kojoj se na temelju članka 8. stavka 3. te direktive nakon donošenja odluke o vraćanju donosi poseban akt u kojem se nalaže udaljavanje, ta će se odluka sama po sebi protiviti tomu da se predmetnom državljaninu treće zemlje dopusti privremeni ostanak na državnom

području te države članice dok se ne razmotri argumentacija koja je istaknuta u prilog pravnom lijeku podnesenom protiv te odluke. Ostvarivanje cilja navedenog u točki 39. ove presude stoga nalaže jamčenje suspenzije odluke o vraćanju, koja se ne može valjano zamijeniti suspenzijom odluke o udaljavanju koja bi se naknadno mogla donijeti.

- 46 S druge strane, veza koju je zakonodavac Unije izričito utvrdio između članka 9. stavka 1. točke (b), članka 13. stavka 2. i članka 14. stavka 1. Direktive 2008/115 pokazuje da je cilj te potonje odredbe osobito pružiti minimalna jamstva državljanima trećih zemalja tijekom cijelog razdoblja za vrijeme kojeg izvršenje obveze vraćanja koje je u odnosu na njih određeno nužno mora biti odgođeno.
- 47 Međutim, rješenje koje predlaže belgijska vlada omogućilo bi, suprotno, državama članicama da pruže takva jamstva samo u slučaju u kojem je uz odluku o vraćanju donesena i odluka o udaljavanju. Stoga bi nadležna tijela mogla diskrecijski odgoditi pružanje tih jamstava suzdržavajući se od donošenja odluke o udaljavanju.
- 48 Osim toga, Sud je u točki 56. presude od 19. lipnja 2018., Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465) pojasnio da se u određenim slučajevima obveza propisivanja pravnog lijeka s *ex lege* suspenzivnim učinkom nalaže, *a fortiori*, u pogledu moguće odluke o udaljavanju te tako utvrdio da ta obveza nije ograničena na tu potonju vrstu odluke.
- 49 Usto, kad je riječ o argumentaciji kojom belgijska vlada nastoji utvrditi da je belgijsko zakonodavstvo koje uređuje pravne lijekove podnesene protiv odluka o vraćanju u skladu s pravom Unije, valja istaknuti da iz sudske prakse Suda navedene u točki 24. ove presude proizlazi da u okviru postupka pokrenutog na temelju članka 267. UFEU-a Sud nije nadležan za odlučivanje o usklađenosti odredaba unutarnjeg prava s odredbama prava Unije.
- 50 Iz navedenog proizlazi da državljani treće zemlje, roditelj punoljetnog djeteta koje boluje od teške bolesti i koje je o njemu ovisno, a protiv kojeg je donesena odluka o vraćanju čije bi izvršenje to punoljetno dijete moglo izložiti ozbiljnoj opasnosti od naglog i nepovratnog pogoršanja njegova zdravstvenog stanja, prije vraćanja mora ostvariti jamstva koja su propisana člankom 14. Direktive 2008/115.
- 51 Na temelju tih jamstava države članice moraju, na temelju članka 14. stavka 1. točaka (a), (b) i (d) te direktive, osigurati da se, u mjeri u kojoj je to moguće, održi jedinstvo obitelji s članovima obitelji koji se nalaze na njihovu državnom području, pruži hitna zdravstvena zaštita i osnovno liječenje te uzmu u obzir posebne potrebe ranjivih osoba.
- 52 Poštovanje tih načela pretpostavlja da će se preuzeti briga o osnovnim potrebama državljanina treće zemlje, poput tužitelja iz glavnog postupka, a ako se takva briga ne bi preuzela, kao što to ističu sud koji je uputio zahtjev i nezavisni odvjetnik u točki 93. svojeg mišljenja, tužitelj ne bi mogao ostati uz svoje punoljetno dijete i pružiti mu potrebnu potporu tijekom razdoblja kojem je tom djetetu dopušteno privremeno ostati na području predmetne države članice (vidjeti po analogiji presudu od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 60.).
- 53 Međutim, ta se obveza nalaže samo ako taj državljani treće zemlje nema sredstava koja mu omogućuju zadovoljavanje vlastitih potreba (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 59.).
- 54 Usto, na državama je članicama da utvrde na koji će način preuzeti brigu o osnovnim potrebama predmetnog državljanina treće zemlje (vidjeti u tom smislu presudu od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 61.). Stoga se ne može isključiti da to preuzimanje brige može biti u obliku socijalne pomoći dodijeljene izravno punoljetnom djetetu, ako je ona primjerena i dovoljna kako bi osigurala navedeno preuzimanje brige i omogućila roditelju tog djeteta da mu pruži potrebnu potporu, što je, ovisno o okolnostima, na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

55 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članke 5., 13. i 14. Direktive 2008/115, u vezi s člankom 7., člankom 19. stavkom 2. i člancima 21. i 47. Povelje, treba tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo koje ne predviđa, u mjeri u kojoj je to moguće, preuzimanje brige o osnovnim potrebama državljanina treće zemlje ako:

- je on podnio žalbu protiv odluke o vraćanju koja je protiv njega donesena;
- punoljetno dijete tog državljanina treće zemlje boluje od teške bolesti;
- je prisutnost tog državljanina treće zemlje uz to punoljetno dijete nužna;
- je podnesena žalba za račun navedenog punoljetnog djeteta protiv odluke o vraćanju koja je protiv njega donesena i čije bi izvršenje moglo izložiti to dijete ozbiljnoj opasnosti od teškog i nepovratnog pogoršanja njegova zdravstvenog stanja te ako
- taj državljanin treće zemlje nema dovoljno sredstava za zadovoljenje vlastitih potreba.

Troškovi

56 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članke 5., 13. i 14. Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom, u vezi s člankom 7., člankom 19. stavkom 2. i člancima 21. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo koje ne predviđa, u mjeri u kojoj je to moguće, preuzimanje brige o osnovnim potrebama državljanina treće zemlje ako:

- je on podnio žalbu protiv odluke o vraćanju koja je protiv njega donesena,
- punoljetno dijete tog državljanina treće zemlje boluje od teške bolesti;
- je prisutnost tog državljanina treće zemlje uz to punoljetno dijete nužna;
- je podnesena žalba za račun navedenog punoljetnog djeteta protiv odluke o vraćanju koja je protiv njega donesena i čije bi izvršenje moglo izložiti to dijete ozbiljnoj opasnosti od teškog i nepovratnog pogoršanja njegova zdravstvenog stanja te ako
- taj državljanin treće zemlje nema dovoljno sredstava za zadovoljenje vlastitih potreba.

Potpisi